

Lekplatsprogram för Mölnåls stads allmänna lekplatser

Arbetsdokument för Stadsmiljöavdelningen, tekniska förvaltningen
Programmet hanteras som ett tillägg till Grönplan Mölnåls stad

*Programmet är framtaget av Jessica Ivarsson
Stadsmiljöavdelningen, tekniska förvaltningen
Möln dal, februari 2023
Uppdaterat januari 2024*

Innehållsförteckning

1.	Inledning	4
1.1.	Lekplatsprogrammets syfte	4
2.	Lekplatsens funktion.....	5
2.1.	Förhållningssätt och fakta	5
2.1.1.	Regler och lagar	5
2.1.2.	Andra handlingar innehållande information om Mölndals allmänna lekplatser 7	
3.	Att planera en bra lekmiljö	8
3.1.1.	Vinterlek	8
3.1.2.	Tillgänglighet och anpassad lek.....	9
3.1.3.	Vad kan tillgänglighet vara?	10
3.1.4.	Checklista för anpassad lek för alla	10
4.	Lekplatstyper	11
4.1.	Närlekplats	11
4.2.	Kvarterslekplats	11
4.3.	Stadsdelslekplats.....	11
4.4.	Sammanställande tabell	13
5.	Drift och underhållsplan för Mölndals allmänna lekplatser	14
5.1.	Typer av besiktning	14
5.1.1.	Installationsbesiktning	14
5.1.2.	Årlig säkerhetsbesiktning	14
5.1.3.	Funktionsbesiktning.....	15
5.1.4.	Rutinmässig visuell besiktning	15
5.2.	Annat kopplat till leksäkerheten	15
5.3.	Byggnation och montering av lekutrustning.....	16
6.	Nulägesbeskrivning	17
6.1.	Placering och tillgång till lekplatser	17
6.2.	Hemsida och kartor	18
6.3.	Lista över alla allmänna lekplatser i Mölndals stad.....	18
7.	Utveckling.....	20

7.1.	Generellt.....	20
7.2.	Behov av lekplatser.....	21
7.3.	Upprustning, nybyggnation och renovering	22
7.4.	Avveckling av lekplatser	24

1. Inledning

I Mölndals stad bor det (januari 2023) drygt 70 000 invånare av dessa är ca 11 000 under 12 år och invånarantalet förväntas öka i stadig takt. Kommunen har en relativt ung befolkning jämfört med riksgenomsnittet och flera nya stadsdelar håller på att byggas och fler är i planeringsstadiet. Det är därför viktigt att få med attraktiva allmänna lekmiljöer i stadens strategiska arbete. Lekmiljöer är socialt viktiga eftersom de fungerar som mötesplatser för människor i alla åldrar. Idag (januari 2024) finns det 60 allmänna lekplatser i Mölndal. Lekplatserna varierar i storlek, innehåll och standard.

Detta lekplatsprogram hanterar bara de allmänna lekplatserna som förvaltas av tekniska förvaltningen. De lekplatser som ligger på skolgårdar och förskolegårdar förvaltas av fastighetsavdelningen (vår 2024) och hanteras därför inte i detta dokument. Det finns också lekplatser som förvaltas av privata aktörer och av allmännyttan, inte heller dessa hanteras i detta dokument.

1.1. *Lekplatsprogrammets syfte*

Syftet med ett lekplatsprogram för stadens allmänna lekplatser är att säkerställa att lekplatserna ligger rätt placerade och att kommunens barn har tillgång till lek i sin vardag. Programmet syftar också till att staden ska erbjuda säkra och roliga lekplatser som kan skötas och förvaltas på ett effektivt och hållbart sätt. Mölndals allmänna lekplatser ska erbjuda ett högt lekvärde med en variation av lekredskap som skapar förutsättningar för en bred och blandad lek. Programmet ska tydliggöra vilka lekplatstyper som ska finnas, var dessa ska vara placerade samt vad de olika typerna av lekplatser kan innehålla. Programmet är i första hand tänkt som ett arbetsmaterial för stadsmiljöavdelningen och ligger som ett underdokument till stadens Grönplan som antogs 2018.

2. Lekplatsens funktion

Denna del av programmet beskriver varför lekplatser och lekmiljöer är en viktig del av den gemensamma utemiljön.

2.1. Förhållningssätt och fakta

Leken är viktig för barnens utveckling och alla barn har rätt till lek. Sedan januari 2020 är barnkonventionen lag i Sverige och barnens rätt till lek är en av konventionens punkter. Leken utvecklar barnens kognitiva förmågor och ger möjlighet att öva på sociala situationer och samspel. Lek kan vara både pedagogisk, styrd och fri och alla typer av lek behövs för att barnen ska lära sig nya saker och utvecklas. Alla barn har olika behov kopplat till bland annat ålder, utvecklingsfas och eventuella funktionsnedsättningar. Det är viktigt att försöka tillgodose dessa olika behov i största möjliga mån och att arbeta för att alla lekplatser ska vara så tillgängliga och anpassade som möjligt. En jämlik lek ska alltid främjas och uppmuntras till genom utformningen av miljön. Lekplatserna ska vara väl integrerade i omgivningen för att inspirera till mer kreativ lek även utanför den anvisade leken. Lekplatserna ska upplevas som trygga och välskötta och gärna vara områdets sociala mötesplats för barn i alla åldrar samt vuxna. Lekplatser som fungerar som samlingsplats för olika generationer, där barn i olika åldrar leker sida vid sida, bidrar till en tolerans och omtanke över ålder- och generationsgränser. När en lekplats planeras är det också viktigt att ha med sig genusperspektiv för att ge alla barn samma förutsättningar för lek.

2.1.1. Regler och lagar

Det finns flera lagar och regelverk som styr och bestämmer om tex tillgång till och säkerhet kring lekplatser. Här följer en lista med ett urval samt en kommentar om varje.

- Barnkonventionen

Barnkonventionen är lag i Sverige och innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter gällande barn.

Nedan följer de artiklar som är närmst kopplat till lek:

Artikel 12 Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

Artikel 23 Barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv samt hjälp att aktivt delta i samhället.

Artikel 31 Barn har rätt till lek, vila och fritid.

Hela texten finns här: <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten>

- Mölndals stad, Kultur och fritidsförvaltningen, har gjort en skrift med anvisning för implementering av barnkonventionen.
<https://intranet.molndal.se/download/18.1e0309c817942c8055828916/1621455078468/Anvisning%20f%C3%B6r%20implementering%20av%20barnkonventionen%20p%C3%A5%20KFF.pdf>
- Boverkets byggregler och plan- och bygglagen.
I plan- och bygglagstiftningen finns det ställda krav på lekplatser. Lagen innefattar både när lekplatser anläggs, när de ändras och under tiden lekplatsen är i bruk. En bra sammanfattning finns här.
<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/lov--byggande/tillsyn/exempel-pa-tillsynsomraden/lekplatser/krav-pa-lekplatser/>
- Boverkets regler om enkelt avhjälpna hinder.
<https://www.boverket.se/sv/byggande/tillganglighet--bostadsutformning/tillganglighet/enkelt-avhjalpta-hinder/>
- Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
<https://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/funktionshinder/konvention-om-rattigheter-for-personer-med-funktionshinder-a4-webboptimerad.pdf>
- Tillgängliga och användbara miljöer - Riktlinjer och standarder för fysisk tillgänglighet.
Riktlinjer framtagna av Västra götalandsregionen. Kapitel 26 handlar om lekplatser.
https://mellanarkiv-offentlig.vgregion.se/alfresco/s/archive/stream/public/v1/source/available/SOFIA/FAST9836-1188683613-172/SURROGATE/Riktlinjer-och-standarder-for-fysisk-tillganglighet_FORTYDLIGAD-VERSION_2021-01-20.pdf
- Produktsäkerhetslagen
Lagen hanterar bland annat ansvaret hos leverantörer av lekutrustning. Här finns information om lekplatser i produktsäkerhetslagen
<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/lov-->

[byggande/tillsyn/exempel-pa-tillsynsomraden/lekplatser/produktsakerhetslagen/](#)

- **Produktansvarslagen**
Här finns bland annat information om vad som händer om någon skadas på grund av brister på lekplatsen.
Produktansvarslagen finns här:
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/produktansvarslag-199218_sfs-1992-18
- **Ordningslagen**
Här finns information från folkhälsomyndigheten om rökförbud på lekplatser kopplat till ordningslagen:
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/andts/tillsynsvagledning/tobak-och-liknande-produkter/rokfria-miljoer/rokfria-miljoer-med-stod-i-lagen/>
- **Standardsamling för lekredskap SS-EN 1176**
Standarderna för lekredskap vänder sig till tillverkare, besiktningspersoner, förvaltare, driftansvarig och ägare av lekredskap/lekplatser samt till den som utformar och installerar lekplatser. Huvudsyftet med standarden är att barn inte ska förolyckas eller få bestående skador vid lek.
Länk till inköp av uppdaterad standard finns här:
<https://www.sis.se/bcker/lekredskap.-standardsamling-22020/>
- **Mölndals lokala ordningsstadga och lokala föreskrifter**
Här finns regler om bland annat hundförbud på stadens lekplatser.
Ordningsstadgan finns här:
<https://www.molndal.se/startside/kommun-och-politik/planer-styrdokument/ordningsregler-och-lokala-foreskrifter.html>

2.1.2. Andra handlingar innehållande information om Mölndals allmänna lekplatser

- Stadens kartor (GIS)
- Grönplanen
- Översiktsplan (hänvisar främst till grönplanen)
- Vissa äldre detaljplaner kan också innehålla relevant information.

3. Att planera en bra lekmiljö

Det finns vissa moment som är bra att tänka på och planera för vid byggnation och upprustning av lekplatser.

- Barn behöver och mår bra av närheten till natur för att få den bästa upplevelsen av leken. Forskning visar att naturen används för lek i större utsträckning om det finns traditionella lekredskap i anslutning. Naturen skapar också förutsättningar för en jämlik lek.
- Det är också bra om det finns tillgång till lösa föremål att leka med så som bark, småsten, grenar, gräs och sand. Lek med naturligt förekommande föremål gör att barnen kan öva på sin motorik och leken blir mer fantasifull.
- Färg och form är viktigt av samma anledning och speciellt viktigt för barn med olika funktionsnedsättningar.
- En bra planerad lekplats innehåller både platser för ostörd lek och platser för lek i grupp. Begreppen on stage, off stage och back stage används ofta i detta sammanhang och är bra att ha med i planeringen.
- Lekplatsen ska helst innehålla utmaningar för små och stora barn samt även ge plats åt medföljande vuxen att närvara, utan att störa leken.
- På större lekplatser bör lek som är anpassad för små barn vara avskild från de större barnens mer utmanande och ofta fartfyllda lek.
- Det är bra om lekplatsen ligger i anslutning till en öppen yta där barnen kan springa och röra sig fritt.
- En plats för vila, en sittplats eller ett undangömt hörn där barnen kan söka lugn och ro kan också vara ett bra komplement.
- Lekplatserna ska planeras så att barn kan röra sig fritt utan fara för trafik.

3.1.1. Vinterlek

Under vintern kan förutsättningarna för leken ändras, marken kan bli hård av tjäle och leken kan då ändras och anpassas. Snö och is skapar nya möjligheter för lek och stadens planering och skötsel av lekplatser ska gynna lek på lekplatserna även under vinterhalvåret. Nedan kommer en lista över saker som kan vara bra att tänka på för att gynna vinterlek.

- Belysning är en förutsättning för att lekplatserna ska kunna användas vintertid.
- Anvisade pulkabackar i anslutning till lekplatsen med någon typ av avgränsande barriär mot trafik, hårda hinder samt belysning av backen.

- Grillplatser eller eldplatser kopplade till lekplatser kan göra att platserna blir mer attraktiva att använda vintertid. Tänk då på att inte anlägga platser för grill eller eld för nära leken för att minska risken för skador.
- Tillgång till väderskydd kan inbjuda till mer vistelse utomhus vintertid.

3.1.2. Tillgänglighet och anpassad lek

All allmän plats ska vara tillgänglig och anpassad på bästa sätt så att så många som möjligt ska kunna bruka den oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Marklutningar, kontrastmarkeringar, tillgängliga möbler och handledare är exempel på saker som alltid ska tillgodoses. På lekplatser behöver både leken och de angränsande ytorna vara anpassade. De allmänna lekplatserna är till för alla barn och de bör vara anpassad så att så många som möjligt kan och vill använda lekplatserna. Viktigt att tänka på är att det kan vara den medföljande vuxna som har någon typ av funktionsnedsättning. Lekplatsen kan behöva anpassas för den vuxna personens behov för att kunna uppfylla barnets rätt till lek.

Västra götalandetsregionen har tagit fram riktlinjer för tillgängliga och användbara miljöer och i den sammanfattat funktionsnedsättningarna till fem huvudgrenar

- Svårt att höra
- Svårt att se
- Svårt att röra sig
- Svårt att bearbeta, tolka eller förmedla information

En viktig aspekt att ha med sig i arbetet med Mölndals allmänna lekplatser är arbetet med att avhjälpa enkelt avhjälpta hinder. Enligt boverket har staden en skyldighet att arbeta med frågan för att förbättra tillgängligheten för alla.

När det sker en nybyggnation eller totalrenovering av en lekplats ska den nya lekplatsen alltid sträva efter att vara så tillgänglig som möjligt och leken ska anpassas så att så många som möjligt blir inkluderande. I konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, artikel 2, står det följande om universell utformning: *”universellt utformade” betyder sådan utformning av produkter, miljöer, program och tjänster att de ska kunna användas av alla i största möjliga utsträckning utan behov av anpassning eller specialutformning. ”Universellt utformade” ska inte utesluta hjälpmedel för enskilda grupper av personer med funktionsnedsättning där så behövs.* Detta är en bra utgångspunkt i arbetet med utformning av lekplatserna.

3.1.3. Vad kan tillgänglighet vara?

Enkelt avhjälpta hinder som enkelt kan byggas och planeras bort kan enligt boverket exempelvis vara:

- mindre nivåskillnader eller trappsteg
- höga trösklar eller kanter
- avsaknad av ledstänger
- tunga dörrar eller grindar
- dålig belysning
- dålig ljudmiljö
- bristande kontrastmarkering och bristande varningsmarkering
- bristande utformning av orienterande skyltning
- bristfällig skyltning
- brister i utformning och placering av fast inredning.

Tillgänglighetsanpassningar kan vara saker som:

- Fast fallskyddsunderlag på valda platser. Hela lekplatsen behöver inte ha ett tätt fallskydd men valda delar kan utformas med gräs, konstgräs, gummi eller annat lämpligt material.
- Kontrastfärger används på markmaterial och utrustning för att förenkla användningen av lekplatsen.
- Tillgänglighetsanpassade sittplatser, anpassade både för barn och vuxna. Även placeringen av sittplatser kan anpassas så att fler kan nyttja dem.
- Tillgång till toalett hade varit önskvärt på en eller fler av stadens allmänna lekplatser.
- Tillgänglig lekutrustning bör väljas och planeras in på lämpliga platser för att komplettera annan utrustning.
- Planera platsen så att det är lätt att orienteras sig
- För att nå lekplatsen är hårdgjorda gångvägar med anpassad lutning att föredra. Tänk även på tillgängligheten vintertid

Läs mer om hur en lekplats kan göras tillgänglig i Västra götalandregionens riktlinjer. Länk finns under 2.1.1 Regler och lagar.

3.1.4. Checklista för anpassad lek för alla

Som stöd i arbetet med tillgänglighet används Checklista för anpassad lek för alla samt en sammanställande lista. Checklistan och Excel filen finns på G:

4. Lekplatstyper

I den här delen finns beskrivningar av de tre lekplatstyper som finns i stadens allmänna lekplatsbestånd.

4.1. Närlekplats

Närlekplatsen är ofta ganska liten, ca 200-500m², och utrustning är i första hand anpassad för de minsta barnens behov. Sandlek, klätterlek och gunglek är vanligt förekommande. Sittplatser finns för medföljande vuxna. Lekplatsen kan med fördel planeras så att det finns möjlighet att nyttja närliggande natur i leken.

Exempel på närlekplatser (januari 2024):

- Eklanda bäcks lekplats
- Berghällsgatans lekplats
- Humlevägens lekplats

4.2. Kvarterslekplats

Kvarterslekplatsen är medelstor i storleken, ca 500m²- 3000m², och ska tillgodose både de yngre och de lite äldre barnens behov. Sandlek, klätterlek och gunglek är vanligt förekommande. Oftast finns det en öppen yta i anslutning till lekplatsen som kan användas i leken. Sittplatser finns för medföljande vuxna. Lekplatsen kan med fördel planeras så att det finns möjlighet att nyttja närliggande natur i leken. Kvarterslekplatsen bör vara belyst men undantag kan göras när särskilda skäl finns. Exempel på sådana skäl kan vara om belysningen i stor utsträckning stör boende i området eller att det finns känsliga områden med natur och djurliv i anslutning till lekplatsen.

Exempel på kvarterslekplatser (januari 2024):

- Brovaktareleken
- Höganäs lekplats
- Åbykullens lekplats

4.3. Stadsdelslekplats

Stadsdelslekplatsen är stor, ca 3000m²- 10 000m² eller större. De är tänkta att fungera som utflyktsmål. Lekplatsen ska tillgodose barnens behov i alla åldrar. Utrustningen ska vara utmanande för de stora barnen och de små barnen ska få sina behov tillgodosedda i en anpassad del av lekplatsen. Det kan finnas en arena

eller en öppen plats i anslutning till lekplatsen anpassad till platskrävande lekar eller bollek. Lekplatsen kan med fördel planeras så att det finns möjlighet att nyttja närliggande natur i leken. Ofta finns det en samlingsplats även för vuxna i anslutning till lekplatsen med sittplatser, bord, och en grill och/eller ett väderskydd. Stadsdelslekplatserna kan också kompletteras med fler funktioner för att nå fler målgrupper. Barnsäkra utegym (utan rörliga delar), hinderbanor, boulebanor och vackra planteringar kan vara några sätt att göra stadsdelslekplatsen mer attraktiv för fler grupper. Stadsdelslekplatsen ska vara belyst.

Exempel på stadsdelslekplatser (januari 2024):

- ✓ Bifrostparkens lekplats
- ✓ Valåsleken
- ✓ Skaftteleken

Närlekplatsen Eklanda Bäck

Kvarterslekplatsen Brovaktareleken

Stadsdelslekplatsen Valåsleken

4.4. Sammanställande tabell

Tabellen ger en ungefärlig bild av hur de olika lekplatstyperna skiljer sig åt men lekplatsen behöver alltid anpassas efter de förutsättningar som finns på platsen. Ytans storlek, närhet till natur, närhet till bebyggelse och eventuella höjdskillnader är förutsättningar som påverkar lekplatsens utformning.

	<i>Närlekplats</i>	<i>Kvarterslekplats</i>	<i>Stadsdelslekplats</i>
<i>Storlek</i>	Liten ca 200m ² -500m ²	Medelstor ca 500m ² -3000m ²	Stor, värt en utflykt ca 3000m ² - 10 000m ²
<i>Kategori barn</i>	Små +0 till +5 år	Små +0 till +5 år Stora +5 till +7 år	Små +0 till +5 år Stora +5 till +7 år Större +7 till +12 år Ungdomar Vuxna
<i>Utmaning för större barn</i>	Krävs ej	Krävs ej	Ja
<i>Tillgänglighet</i>	I möjligaste mån	I möjligaste mån	Ja
<i>Sittplats för vuxna och barn</i>	Parksoffa	Parksoffa och eventuellt bord	Parksoffor, bord, eventuellt vindskydd och grillplats
<i>Sandlek</i>	Ja	Ja	Ja, i del för små barn
<i>Gunglek</i>	Gungdjur (gungställning måste inte finnas men är önskvärt)	Gungställning	Gungställning
<i>Tillgång till öppen yta</i>	Behöver inte finnas	Om det finns möjlighet	Ja
<i>Belysning</i>	Ej krav men önskvärt	Ja, undantag kan göras om särskilda skäl finns	Ja

5. Drift och underhållsplan för Mölndals allmänna lekplatser

Den här delen innehåller information om hur Mölndals allmänna lekplatser förvaltas.

5.1. Typer av besiktning

Mölndals allmänna lekplatser besiktigas enligt SS-EN 1176-7:2020 och innehåller fyra typer av besiktningar.

5.1.1. Installationsbesiktning

Utförs av en certifierad extern besiktningsperson innan lekredskap och fallskydd tas i bruk. HIC-test (undersökning av fallskyddets funktion) ingår vid behov i den här besiktningen.

Syfte

Besiktningen ska säkerställa lekplatsens övergripande säkerhetsnivå innan lekplatsen tas i bruk.

Ansvarig

Ansvarig landskapsingenjör i samråd med projektledaren för projektet

Uppföljning och dokumentation

Lekplatsen ska vara helt godkänd innan allmänheten får tillgång till den. Dokumentation sparas på G:. Eller i appen Hags Inspektion.

5.1.2. Årlig säkerhetsbesiktning

Utförs av en certifierad extern besiktningsperson en gång om året.

Syfte

Besiktningen ska säkerställa den övergripande säkerheten på lekutrustning, fundament och lekytor.

Ansvarig

Ansvarig landskapsingenjör samt berörd enhetschef

Uppföljning och dokumentation

Ansvarig landskapsingenjör beställer, i samråd med ansvarig enhetschef, eventuella åtgärder och reservdelar samt distribuerar ut arbeten till det berörda skötsellaget. Dokumentation sparas på G:. Eller i appen Hags Inspektion.

5.1.3. Funktionsbesiktning

Utförs av ansvarig landskapsingenjör två gånger om året.

Syfte

En mer utförlig besiktning än den rutinmässiga visuella besiktningen där redskapens funktion och stabilitet undersöks.

Ansvarig

Ansvarig landskapsingenjör.

Uppföljning och dokumentation

Ansvarig landskapsingenjör beställer, i samråd med ansvarig enhetschef,

eventuella åtgärder och reservdelar samt distribuerar ut arbeten till det berörda skötsellaget. Dokumentation sparas i appen Hags Inspektion. Tidigare på G:.

5.1.4. Rutinmässig visuell besiktning

Utförs en gång i veckan av skötsellaget som ansvarar för lekplatsen. Besiktningen dokumenteras och protokoll lämnas över till ansvarig landskapsingenjör.

Syfte

För att uppmärksamma skadegörelse, trasiga delar och annat som kan uppkomma vid normalt slitage.

Ansvarig

Arbetsledare i respektive skötsellag samt ansvarig enhetschef.

Uppföljning och dokumentation

Ansvarig landskapsingenjör. Dokumentation sparas i appen Hags Inspektion. Tidigare på G:.

5.2. Annat kopplat till leksäkerheten

- Synpunkter från allmänheten hanteras varje vecka av ansvarig landskapsingenjör via stadens kontaktcenter.
- Lekutrustning som anses ha en stor säkerhetsbrist ska stängas av med staket till dess att felet är åtgärdat.
- Endast lekutrustning besiktigas enligt standarden (SS-EN 1176-7:2020)

- Övrig utrustning inom lekplatsens så som brunnar, pergolor, papperskorgar och parkmöbler ska hållas under uppsikt och ingå i den rutinmässiga visuella besiktningen och på så sätt bidra till en säker lekmiljö.
- Vid reparationer där eventuella kemikalier eller icke barnsäkra verktyg används ska berörd del av lekplatsen stängas av.
- Modifiering av lekutrustning får endast ske med leverantörens medgivande. Ett sådant medgivande ska dokumenteras under respektive lekplats på G:.
- Alla relevanta handlingar kopplade till renovering/ byggnation av lekplatsen ska sparas på G: under respektive lekplats.
- Garantitider följs upp via lekplatsregistret som finns på G:.
- Vid eventuell olycka/tillbud ska en incidentrapport fyllas i och sparas på G:.
Vid behov kontaktas också leverantören av redskapet.

5.3. Byggnation och montering av lekutrustning

- Lekplatser som byggs av externa aktör ska godkännas med hjälp av protokoll från extern installationsbesiktning enligt tekniska förvaltningens krav. Ansvar för lekplatsen tas över av tekniska förvaltningen först efter godkänd installationsbesiktning och genomfört överlämningsmöte med syn på plats.
- Merparten av nybyggnation och renovering av stadens lekplatser utförs i egen regi. Personer involverade i lekplatsbyggen ska vara utbildade inom leksäkerhet.
- Området ska vara avstängt för allmänhet fram till godkänd besiktning.

6. Nulägesbeskrivning

Här följer en sammanfattning av nuläget för Mölndals allmänna lekplatser.

6.1. Placering och tillgång till lekplatser

Idag (januari 2024) finns det 60 allmänna lekplatser fördelat över kommunens olika delar. Då räknas alla de platser som besiktigas enligt standardsamling för lekredskap (SS-EN 1176). Lekplatserna är uppdelade enligt lekplatstyp och idag (januari 2023) finns det 12 närlekplatser, 33 kvarterslekplatser, 14 stadsdelslekplatser och 1 näridrottsplats som besiktigas och hanteras som lekplats. Fördelningen av lekplatserna inom kommunen är enligt följande:

- 36 i Mölndal
- 8 i Kållered
- 16 i Lindome

Av dessa är 21 klassade som tillgänglighetsanpassade eller delvis tillgänglighetsanpassade, ofta innefattar denna klassning konstgräs eller gummi som fallunderlag, kontrastfärger, uppdelad lek och plats för vila. Utöver dessa utpekade lekplatser är även flera av de andra delvis anpassade för att tillgodose olika behov hos barn och medföljande vuxen.

Målet är att alla barn bör ha 400m till närmsta allmänna kommunala lekplats. Detta gäller där det är geografiskt möjligt och kommunen har tillgång till allmän platsmark. GIS-lager "Lek- Antal 0-12 inom 400m" i spatial map visar hur många barn som bor inom 400m per lekplats idag. Lekplatsen ska helst kunna nås utan att korsa större barriärer så som motorleder, järnväg, vattendrag eller större höjdskillnader.

Viss tillgång till lek tillgodoses av lekplatser som förvaltas av andra aktörer. Det finns lekplatser som förvaltas av andra på till exempel allmännyttans bostadsgårdar, skolgårdar, och förskolegårdar. Det finns även lekplatser på allmän plats som förvaltas av andra via avtal eller bestämmelser i detaljplan. Idag finns det tre lekplatser som ligger på allmän plats och som förvaltas av olika privat aktörer, en i Balltorp och två i Lindome.

Det finns områden i kommunen med tät bebyggelse där det saknas allmänna kommunala lekplatser idag, med tanke på avståndet på 400m från hemmet. Det finns också delar av kommunen där det är tätt mellan lekplatserna. Mer om detta i delen av programmet som handlar om utveckling.

6.2. Hemsida och kartor

På Mölndals stads hemsida finns uppdaterad information som gäller stadens lekplatser. I Mölndalskartan finns alla lekplatser markerade med förklarande symboler.

6.3. Lista över alla allmänna lekplatser i Mölndals stad

Nedan visas en tabell med Mölndals allmänna lekplatser (januari 2023) kategoriserade efter stadsdel. Mer information om respektive stadsdel finns i Grönplanen och mer information om respektive lekplats finns i lekplatsregistret. Båda dokumenten finns på G:.

<i>Stadsdel</i>	<i>Lekplatsnamn</i>	<i>Lekplatstyp</i>
<i>Balltorp</i>	Ekriskans lekplats	Kvarterslekplats
<i>Balltorp</i>	Pepparedsleken	Stadsdelslekplats
<i>Centrala Mölndal</i>	Flygelleken	Stadsdelslekplats
<i>Centrala Mölndal</i>	Hagåkersleken	Kvarterslekplats
<i>Centrala Mölndal</i>	Prytzleken	Stadsdelslekplats
<i>Centrala Mölndal</i>	Sadelgatans lekplats	Kvarterslekplats
<i>Centrala Mölndal</i>	Solängsparkens lekplats	Kvarterslekplats
<i>Centrala Mölndal</i>	Stadsparkens lekplats	Stadsdelslekplats
<i>Centrala Mölndal</i>	Torallaparkens lekplats	Kvarterslekplats
<i>Centrala Mölndal</i>	Vänortsplatsens lekplats	Närlekplats
<i>Centrala Mölndal</i>	Åbykullens lekplats	Kvarterslekplats
<i>Eklanda</i>	Eklanda bäcks lekplats	Närlekplats
<i>Eklanda</i>	Eklanda höjds lekplats	Närlekplats
<i>Eklanda</i>	Eklanda skogs lekplats	Stadsdelslekplats
<i>Forsåker-Kikås</i>	Berghällsgatans lekplats	Närlekplats
<i>Forsåker-Kikås</i>	Grangatans lekplats	Kvarterslekplats
<i>Forsåker-Kikås</i>	Kvarnbyparkens lekplats	Kvarterslekplats

<i>Forsåker-Kikås</i>	Störtfjällsleken	Kvarterslekplats
<i>Krokslätt</i>	Berghemsgatans lekplats	Närlekplats
<i>Krokslätt</i>	Hökegårdsgatans lekplats	Kvarterslekplats
<i>Krokslätt</i>	Krokslättis torgs lekplats	Kvarterslekplats
<i>Krokslätt</i>	Landshövdingegatans lekplats	Kvarterslekplats
<i>Krokslätt</i>	Matildebergs lekplats	Kvarterslekplats
<i>Lackarebäck</i>	Brovaktareleken	Kvarterslekplats
<i>Lackarebäck</i>	Dressaregatans lekplats	Kvarterslekplats
<i>Lackarebäck</i>	Ormåsleken	Kvarterslekplats
<i>Lackarebäck</i>	Lackarebäcks näridrottsplats	Näridrottsplats
<i>Lackarebäck</i>	Sjöstigens lekplats	Kvarterslekplats
<i>Lackarebäck</i>	Stensjöleken	Stadsdelslekplats
<i>Lackarebäck</i>	Östersnäs lekplats	Kvarterslekplats
<i>Rävekärr</i>	Flinteleken	Kvarterslekplats
<i>Rävekärr</i>	Huleleken	Stadsdelslekplats
<i>Rävekärr</i>	Rävekärrsleken	Stadsdelslekplats
<i>Toltorp-Bifrost</i>	Bifrostparkens lekplats	Stadsdelslekplats
<i>Toltorp-Bifrost</i>	Stenlidens lekplats	Stadsdelslekplats
<i>Toltorp-Bifrost</i>	Södermalms lekplats	Närlekplats
<i>Västra Kållered</i>	Frälseängens lekplats	Kvarterslekplats
<i>Västra Kållered</i>	Märgelvägens lekplats	Kvarterslekplats
<i>Västra Kållered</i>	Pilvägens lekplats	Kvarterslekplats
<i>Västra Kållered</i>	Skaftäleken	Stadsdelslekplats
<i>Västra Lindome</i>	Bräcka lekplats	Närlekplats
<i>Västra Lindome</i>	Fredsmötesleken	Kvarterslekplats
<i>Västra Lindome</i>	Gastorpsleken	Kvarterslekplats

<i>Västra Lindome</i>	Humlevägens lekplats	Närlekplats
<i>Östra Kållerred</i>	Hagabäcksledens lekplats	Närlekplats
<i>Östra Kållerred</i>	Nordgårdsvägens lekplats	Kvaterslekplats
<i>Östra Kållerred</i>	Stenmursvägens lekplats	Närlekplats
<i>Östra Kållerred</i>	Våmmedalsleken	Stadsdelslekplats
<i>Östra Lindome</i>	Drabergsleken	Kvaterslekplats
<i>Östra Lindome</i>	Espås lekplats	Kvaterslekplats
<i>Östra Lindome</i>	Flintstens lekplats	Kvaterslekplats
<i>Östra Lindome</i>	Floraleken	Stadsdelslekplats
<i>Östra Lindome</i>	Höganäs lekplats	Kvaterslekplats
<i>Östra Lindome</i>	Kyrkängens lekplats	Kvaterslekplats
<i>Östra Lindome</i>	Lindåsvägens lekplats	Närlekplats
<i>Östra Lindome</i>	Odonvägens lekplats	Närlekplats
<i>Östra Lindome</i>	Parkvägens lekplats	Kvaterslekplats
<i>Östra Lindome</i>	Södra Barnsjöns lekplats	Kvaterslekplats
<i>Östra Lindome</i>	Torahögsvägens lekplats	Kvaterslekplats
<i>Östra Lindome</i>	Valåsleken	Stadsdelslekplats

7. Utveckling

I den här delen av programmet finns det tankar och idéer om hur stadens allmänna lekplatser ska utvecklas och förnyas samt eventuellt avvecklas.

7.1. Generellt

En viktig del av lekplatsprogrammet är att hjälpa till att effektivisera så att de resurser som finns att tillgå läggs på rätt saker. En del i det utvecklings och prioriteringsarbetet är att se till att staden erbjuder kommuninvånarna främst de lite större kvarters- och stadsdelslekplatser eftersom det ofta finns små närlekplatser

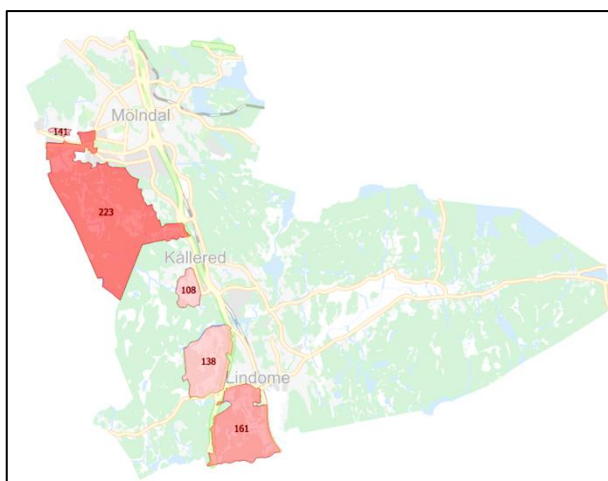
som förvaltas av andra aktörer i de flesta bostadsområden. I villaområden tillgodoses oftast de yngsta barnens behov i den egna trädgården. Om kommunen erbjuder större lekplatser blir variationen av lekmoment och utrustning större än om det ligger många små, ofta liknande, lekplatser nära varandra. Staden ska också bygga stadsdelslekplatser som är menade att åka på utflykt till. Stora och spännande lekplatser kan locka såväl kommuninvånare från andra delar av kommunen men också besökare från andra platser.

Det är viktigt att försöka likabehandla alla kommunens invånare men detta är en komplicerad fråga. I delar av kommunen är det svårt att tillgodose behovet av lekplats inom de uppsatta ramarna då det saknas tillgång till allmän plats. Finns det ingen allmän plats kan det inte heller finnas någon kommunal allmän lekplats. I andra delar finns det för få barn inom ett rimligt geografiskt avstånd för att det ska vara ekonomiskt försvarbart att bygga och sköta en allmän lekplats. I vissa fall där det finns brist på allmän platsmark kan behovet av lekplats tillgodoses av skolor och förskolor.

I arbetet med utveckling av Mölndals allmänna lekplatser är det viktigt att hålla berörd personal på en bra kunskapsnivå genom att utbilda och vidareutbilda. Ny forskning inom området pågår ständigt, det kommer nya rön, nya material och det är viktigt att våga testa nytt för att skapa de bästa förutsättningarna för framtidens lekmiljöer för Mölndals barn.

7.2. Behov av lekplatser

Tabellen och kartbilden nedan visar var det finns behov av nya lekplatser där över 100 barn saknar lekplats (juli 2022) inom olika geografiska områden. För mer information se GIS information som tillhandahålls av ansvarig landskapsingenjör eller GIS ingenjör. Datat bakom dessa uppgifter kan vara känslig och bör därför inte delas utanför förvaltningen utan att en bedömning görs från fall till fall.

Skärmdklipp från Q-gis. Som visar hur många barn som saknar lekplats inom 400m från hemmet indelat i nyckelkodsområde (5 siffror)

<i>Stadsdel</i>	<i>Specifikt område</i>	<i>Antal barn som saknar lekplats inom 400m från hemmet</i>
<i>Eklanda</i>	Sydöstra Eklanda främst Eklanda vall och Eklanda Fält	141
<i>Balltorp</i>	Området runt Hills villastad, Sisjövägen samt Alvered	223 (statistikområdet detta byggs på kommer att uppdateras och delas upp så denna siffra är lite missvisande)
<i>Västra Källered</i>	Området runt Heljered och Heljeredsvägen	108
<i>Västra Lindome</i>	Området runt södra Fagared ner mot Spårhagavägen	138
<i>Västra Lindome</i>	Fågelsten, söder om Spårhagavägen och ner mot gränsen till Kungsbacka kommun	161

Likabehandling går åt båda håll. På vissa platser kan det bli aktuellt att avveckla lekplatser som ligger för tätt. I vissa fall kan två närlekplatser läggas ihop till en ny kvarters- eller stadsdelslekplats för att passa bättre in i området.

Tabell över lekplatser som överlappar varandra i hög grad

<i>Område</i>	<i>Lekplatser</i>	<i>Kommentar</i>
<i>Lindome östra</i>	Torahögsvägens lekplats och Parkvägen lekplats	Ny större lekplats kan byggas i området för att säkerställa barnens rätt till lek

7.3. Upprustning, nybyggnation och renovering

I arbetsdokument Lekplatsregister, som finns på G:, finns en föreslagen prioriteringsordning på vilka av lekplatserna som behöver större upprustningar och i vilken ordning detta bör eller kan ske. Utvecklingen av lekplatserna är sammankopplade med alla de behov och brister som finns i Grönplanen. Utvecklingsarbetet med lekplatserna bör ses i relation till andra platser och funktioner som behövs i respektive stadsdel och prioriteras därefter.

Vid nybyggnation eller större upprustning av en lekplats är det viktigt att ha med sig alla aspekter som nämnts tidigare i programmet. Även om målet är att bygga och renovera varje lekplats efter konstens alla regler kan undantag behöva göras föra att få ut så mycket som möjligt av platsen och inom de ekonomiska ramar som finns vid tillfället. Platsens geografiska förutsättningar, placering i natur eller bebyggelse, närhet till större barriärer, vägar, vattendag med mera kan innebära att avsteg måste göras. Exempel kan vara att vissa lekplatser inte bör belysas då detta skulle kunna störa boende eller djurliv i närheten i allt för stor grad. Beslutet ska då vara tydligt framtaget och dokumenterat för att motivera varför det gjorts avsteg.

I vissa områden är det väldigt barntätt och det sker ständigt generationsskiften i områden runt om i staden ska detta ska beaktas i planeringsarbetet. Vissa områden kan behöva kompletteras med nya lekplatser. På andra platser kan de befintliga lekplatserna behöva utökas för att möta det aktuella eller kommande behovet.

Det bör göras både mindre och större upprustningar årligen för att hålla lekplatsbeståndet aktuellt och säkert. En lekplats livslängd beror på hur många som använder den, hur utsatt den är för väder och vind, materialet i utrustningen och på flera andra faktorer. En grundtanke är att det inte ska finnas lekplatser äldre än 20 år i beståndet. Målet är därför att göra minst två renoveringar eller större upprustningar per år. Viss utrustning kan vara äldre och vara okej att ha kvar så länge konditionen är god och underhållet av utrustningen sköts enligt plan. Med tanke på miljö och resursfrågan ska inte en lekplats bytas ut bara för att den är äldre än 20 år om den är i bra skick. Befintliga lekplatser är i ständigt behov av mindre upprustningar och renoveringar och detta måste göras löpande. Detta bör utföras för att inte lekplatserna ska bli allt för slitna och ha för få lekvärden och på så sätt bli tråkiga.

Tillgängligheten ska alltid beaktas och tillgodoses på bästa sätt vid renovering och nybyggnation. Arbetet med enkelt avhjälpta hinder ska göras kontinuerligt och fortgå så länge lekplatsen är i drift.

Vid större renoveringar och ombyggnationer ska barnen få vara med och tycka till. (*Barnkonventionen: § 12. Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.*) En dialog ska erbjudas de närboende barn och barn som kan komma att nyttja lekplatsen genom att en informationsskylt ska sättas upp på platsen med en uppmaning om att skicka in önskemål och synpunkter till ansvarig projektledare. Rektorer på skolor och förskolor i närområdet kan kontaktas för att barnen ska ges möjlighet att ge önskemål och synpunkter. I de områden där det finns områdesarbetare ska dessa kontaktas och tillfrågas om lämpligt sätt att få

kontakt med passande målgrupper. Något av dessa alternativ ska göras vid varje nybygge eller större ombyggnad innan ett färdigt förslag tagits fram.

Vid nyexploatering och större utbyggnader av nya bostadsområden kan det här programmet fungera som ett stöd för exploatörer och stadens medarbetare. Barnkonventionen ska följas i alla skeden och barnens tillgång till lek ska tas på allvar. Kravet på tillgång till lekplatser inom 400m från hemmet ska följas i nybyggda områden där tillgång på allmän plats styrs i planprocessen. Programmet kan även vara behjälpligt vid utformningen av nya lekmiljöer där projektering och byggnation inte görs av staden själv.

7.4. Avveckling av lekplatser

Ibland kan en lekplats behöva läggas ner för att staden ska uppfylla de krav och förhållningssätt som finns bland annat i det här lekplatsprogrammet. För att en nedläggning ska vara aktuell behöver den motiveras och detta ska dokumenteras och kommuniceras med kommunens invånare. Flera av dessa föreslagna kriterier ska uppfyllas för att en nedläggning kan bli aktuell.

- Finns det tillgång till andra kommunala lekplatser i närområdet? Överlappar upptagningsområdet för dessa lekplatser varandra?
- Uppfylls 400m till närmsta lekplats för de flesta barn i området om lekplatsen läggs ner?
- Är lekplatsen mycket sliten och börjar få flertalet stora säkerhetsbrister som är svåra att avhjälpa?
- Har lekplatsen varit oanvänd en längre tid? Undersök om det är ett generationsskifte på gång i närområdet? Kommer det inom en rimlig framtid att finnas många barnfamiljer i området igen?
- Är lekplatsen väldigt liten och svår att utveckla till att bli större på befintlig plats?
- Kommer lekplatsen att ersättas av en ny, eventuellt större, lekplats i närområdet?
- Upplevs lekplatsen som tråkig och med få lekvärden?
- Pågår det någon nyexploatering i området som kan påverka det framtida behovet av lekplatsen?
- Kan en nedläggning motiveras för att skapa jämlik tillgång till lekplatser i kommunens olika delar?

En avveckling behöver alltid vara tydligt motiverad och förankrad. I största möjliga mån ska lekplatserna bevaras och utvecklas snarare än att avvecklas och alternativen ska inte främst vara ekonomiskt motiverade. Barns rätt till lek är viktigt.